Naisjärjestöt Yhteistyössä NYTKIS ry

Eduskunnan sivistys- ja tiedejaostolle

Asia: HE 123/2018 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2019

Valtionvarainministeriön ohjeistuksessa talousarvioesityksen valmisteluun edellytetään sukupuolinäkökulman huomioon ottamista yhteenvetotarkastelussa. Lisäksi asian huomioimiselle yhteenvetotarkastelussa on tarkemmat STM.n ohjeet vuodelta 2009. Hallituksen esityksessä eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2019 vaihtelee eri ministeriöiden kohdalla, kuinka paljon näitä ohjeita on otettu huomioon. *Valitettavasti on niin, että OKM:n kohdalla yleisperusteluista löytyy vain yksi sukupuolinäkökulman valtavirtaistamiseen liittyvä lause.* Muut tasa-arvokirjaukset koskevat koulutuksellista tasa-arvoa, sukupuolten tasa-arvoa huomioimatta.

Tuoreessa julkaisussa *Tasa-arvoa talousarvioon - talousarvion sukupuolivaikutusten arviointi ja sukupuolitietoinen budjetointi*[1] alan tutkijat ovat esittäneet, että sukupuolitietoiseen budjetointiin liittyvät käytännöt kootaan sukupuolitietoisen budjetoinnin käsitteen alle, kytketään sukupuolitietoinen budjetointi kansallisiin ja hallinnonalakohtaisiin tasa-arvotavoitteisiin, laajennetaan sukupuolivaikutusten arviointi *lakiesityksistä koko laajaan talousarvioprosessiin* (pitää sisällään hallitusohjelman, valtiontalouden kehykset ja julkisen talouden suunnitelman, talousarvion, talousarviota toteuttavan lainsäädännön ja tulosohjauksen), aletaan raportoida *talousarvion sukupuoli- ja tasa-arvovaikutuksista systemaattisesti* sekä tuetaan sukupuolitietoista budjetointia poliittisesti ja valtionhallinnon sisällä.

Em. tutkimuksen mukaan talousarvioesityksen tasa-arvosisällön parantamista kannattaa toteuttaa niin, että ryhdytään parantamaan eri hallinnonalojen yhteenvetotarkasteluja talousarviossa. Ministeriöthän ovat jo tällä hetkellä velvollisia laatimaan tasa-arvosta osuuden yhteenvetotarkasteluun.

[1] Elomäki, Anna & Ylöstalo, Hanna (toim.) (2018) *Tasa-arvoa talousarvioon - talousarvion sukupuolivaikutusten arviointi ja sukupuolitietoinen budjetointi.* Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 58/2018. Helsinki: Valtioneuvoston kanslia.

Parhaimmillaan talousarvio voisi siis tarjota kokonaiskuvan siitä, kuinka eri hallinnonalojen toimet vaikuttavat sukupuolten väliseen tasa-arvoon. OKM:n kohdalla tämä ei nyt toteudu lainkaan. Mm. varhaiskasvatuksen eri tavoin järjestämisen ja uusien kokeilujen sekä ammatillisen koulutuksen rahoituskehyksen sukupuolivaikutukset, jäävät käsittelemättä. Vastaavasti kulttuurin, liikunnan ja järjestötoiminnan rahoituksella on merkittäviä vaikutuksia sukupuolten tasa-arvoon. OKM:n alalla tehtävät ja sektorit ovat sukupuolen mukaan vahvasti eriytyneet, tätäkään ei käsitellä. Paitsi yhteiskunnallisen tasa-arvon, myös sukupuolten välisen tasa-arvon kannalta koko koulutussektori on äärimmäisen tärkeä kehittämisen alue ja siksi olisi vaikutusarviointi olisi tässä vaiheessa välttämätöntä.

Naisjärjestöjen kattojärjestöjen valtionapu

Vuoden 2019 talousarvioesityksessä OKM:n pääluokassa momentilla 29.10.51 on 318 000 euroa naisjärjestöjen kattojärjestöjen rahoitukseen. Vuoden 2018 valtioapu (sisältäen eduskunnan lisämäärärahan) oli 393 000 euroa.

Valtionapu perustuu Eräiden naisjärjestöjen valtionavusta annettuun lakiin (663/ 2007). Summaa ovat jakamassa Naisjärjestöjen Keskusliitto ry, Naisjärjestöt Yhteistyössä - Kvinnoorganisationer i Samarbete NYTKIS ry ja Monika-Naiset liitto. Alun perin lakia säätäessä momentilla olivat vain Naisjärjestöjen Keskusliitto (NJKL) ja NYTKIS ry. Kun Monika-Naiset Liitto liitettiin mukaan vuonna 2011, momentin rahoitusosuutta ei vastaavasti nostettu. Muutamia kertoja tasoitusta on saatu eduskunnan lisämäärärahasta, mutta tilanne on monina vuosina ollut vaikea tuen tason heitellessä. Nämä kolme kattojärjestöä tekevät asiantuntijatyötä, ovat laajasti verkostoituneita, tekevät kampanjatyötä ja vaikuttamistyötä sekä toimivat yhteistyössä valtion tasa-arvotoimijoiden kanssa. Järjestöt osallistuvat eri työryhmissä sekä lausuntotyöllä eri yhteiskunnan toimien kehittämiseen. Naisjärjestöillä on keskeinen tehtävä kansainvälisten sopimusten seurannan koordinoinnissa, mm. CEDAW-sopimuksen ja Istanbulin sopimuksen sekä Pekingin toimintaohjelman ja kestävän kehityksen tavoitteiden seurannassa.

NJKL:oon kuuluu 59 jäsenjärjestöä, joissa on yhteensä yli 400 000 jäsentä. NYTKISiin kuuluu 11 jäsenjärjestöä, joiden jäsenmäärä on n. 470 000. Valtakunnallisesti toimivalla NYTKISillä on 14 alueellista toimikuntaa. Monika-Naiset liitolla on 13 jäsenjärjestöä. Valtionapu muodostaa NJKL:n ja NYTKISin kohdalla järjestöjen päärahoituksen. Sen turvin näissä järjestöissä työskentelee 2 työntekijää kussakin.

Näin suurten naisjärjestöjen kattojärjestöjen valtionavustus on muihin kansallisiin kattojärjestöihin verrattuna varsin matala. Vuoden 2018 naisjärjestöjen valtioapu (sisältäen eduskunnan lisämäärärahan) jakaantui seuraavasti: NJKL 185 000 euroa, NYTKIS 145 00 euroa ja Monika-Naiset liitto 63 000 euroa, yhteensä 393 000 euroa. *Vuoden 2019 talousarviossa kaikille kolmelle yhteensä on siis esitetty 318 000 euroa.* Katsomme, ettei rahoituksen taso ole riittävä ottaen huomioon järjestöjen koon ja niiden toiminnan laajuuden sekä merkityksen. Monika-Naisten Liitto tekee ensiarvoisen tärkeää työtä edistäessään maahanmuuttajanaisten asemaa, mutta sen mukaan ottaminen samalle momentille olisi pitänyt saada jo alunperinkin huomioitua talousarviovalmistelussa, mikä virhe tulisi nyt mitä pikimmin korjata nostamalla valtionavun tasoa.

Helsingissä 16.10.2018

puolesta,
Johanna Pakkanen
pääsihteeri
johanna.pakkanen@nytkis.org
www.nytkis.org

Naisjärjestöt Yhteistyössä – Kvinnoorganisationer i Samarbete NYTKIS ry

Naisjärjestöt Yhteistyössä - Kvinnoorganisationer i Samarbete NYTKIS ry on kattojärjestö, johon kuuluvat Kokoomuksen Naisten Liitto ry, Kristillisdemokraattiset Naiset ry, Naisasialiitto Unioni ry, Naisjärjestöjen Keskusliitto ry, Perussuomalaiset Naiset ry, Sosialidemokraattiset Naiset, Sukupuolentutkimuksen seura ry, Suomen Keskustanaiset ry, Svenska Kvinnoförbundet r.f, Vasemmistonaiset ja Vihreät Naiset ry.